

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „*Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej*”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Łódź, Mazowsze, Królestwo Polskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Nauki i Sztuki

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

muzeum publiczne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum Nauki i Sztuki w Łodzi zostało powołane przez Towarzystwo Muzeum Nauki i Sztuki w 1911 roku, dzięki funduszom zgromadzonym w czasie organizacji Wystawy antyalkoholycznej w Łodzi (1910), wolnych datków oraz składek członkowskich Towarzystwa. Zbiory gromadzono już od 1910 roku, a w 1911 roku otwarto stałą wystawę Muzeum w wynajętym lokalu przy ul. Zielonej 8. Zbiory obejmujące zabytki z dziedziny etnografii, fizyki, nauk przyrodniczych oraz profilaktyki antyalkoholowej powiększane były poprzez zakupy, dary osób prywatnych i instytucji oraz depozyty. Działalność muzeum miała przede wszystkim charakter popularyzatorsko- oświatowy, obejmowała pogadanki, oprowadzania, pokazy. Muzeum umożliwiała zwiedzającym korzystanie z eksponatów zgromadzonych w gabinecie fizycznym. W 1912 roku, ze względu na powiększające się zbiory i konieczność poprawy ekspozycji muzeum zostało przeniesione do budynku przy ul. Piotrkowskiej 91. Zgromadzone okazy zostały wyeksponowane w 3 pomieszczeniach, 2 pozostałe przeznaczono na wystawy czasowe.

Muzeum działało nieprzerwanie w czasie I wojny światowej, jednak zmniejszające się wpływy z opłat członkowskich, będące podstawą funkcjonowania instytucji, doprowadziły do podjęcia rozmów na temat przekazania zbiorów miastu. Pertraktacje te trwały od 1917 roku. Ostatecznie w 1923 roku miasto przejęło zbiory Towarzystwa, powołując w miejsce Muzeum Nauki i Sztuki nową placówkę – Miejskie Muzeum m. Łodzi, która do 1929 roku zajmowała niezmiennie stary lokal. Ze względów finansowych ograniczono w tym czasie liczbę wynajmowanych pomieszczeń do 3 i zlikwidowano gabinet fizyczny. W 1928 roku, w związku z zapisem testamentowym Kazimierza Bartoszewicza, miasto zdecydowało o rozdzieleniu zbiorów miejskiego muzeum do trzech osobnych, wyspecjalizowanych instytucji. Były to Miejskie Muzeum Historii i Sztuki im. Juljana i Kazimierza Bartoszewiczów [ob. Muzeum Sztuki] (1929), Miejskie Muzeum Przyrodnicze [ob. Muzeum Przyrodnicze UŁ] (1930) oraz Miejskie Muzeum Etnograficzne [ob. Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi] (1931). To ostatnie do 1934 roku zajmowało lokal przy ul. Piotrkowskiej 91, przejęło również częściowo archiwalia związane z Muzeum Nauki i Sztuki.

Daty działalności / zakres czasowy:

1910 – organizacja Wystawy antyalkoholicznej w Łodzi
 1910, 5. maja – zatwierdzenie ustawy Towarzystwa Muzeum Nauki i Sztuki
 1911, 2. kwietnia – otwarcie Muzeum Nauki i Sztuki w Łodzi
 1912 – przeniesienie muzeum do nowej siedziby przy ul. Piotrkowskiej 91
 1917 – propozycja ofiarowania zbiorów Muzeum Nauki i Sztuki miastu Łodzi
 1918 – memoriał w sprawie umiastowienia Muzeum
 1923, 1. września – przejście pod zarząd władz miejskich – powołanie Muzeum Miejskiego
 1923 – likwidacja Towarzystwa Muzeum Nauki i Sztuki
 1928 – legat kolekcji Kazimierza Bartoszewicza
 1929 – otwarcie Miejskiego Muzeum Historii i Sztuki im. Juljana i Kazimierza Bartoszewiczów (ob. Muzeum Sztuki)
 1930 – otwarcie Miejskiego Muzeum Przyrodniczego w Łodzi (ob. Muzeum Przyrodnicze UŁ)
 1931 – otwarcie Miejskiego Muzeum Etnograficznego (ob. Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi)

Dostępność

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	1. Muzeum Sztuki, ul. St. Więckowskiego 36, 90-001 Łódź 2. Muzeum Przyrodnicze UŁ, ul. J. Kilińskiego 101, 90-011 Łódź 3. Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne, plac Wolności 14, 91-415 Łódź	1910: dom Pinkusa, ul. Zielona 8 (4 pom.) 1911: ul. Zielona 8 (6 pom.) 1912: ul. Piotrkowska 91 1929: pl. Wolności 1 (Miejskiego Muzeum Historii i Sztuki im. Juljana i Kazimierza Bartoszewiczów) 1930: Park Sienkiewicza, ob. ul. J. Kilińskiego 101 (Miejskie Muzeum Przyrodnicze) 1934: ul. Piotrkowska 104 (Miejskie Muzeum Etnograficzne)

DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	xxx	XXX
GODZINY OTWARCIA	xxx	1911: dni powszednie: 16-22; święta: 12-22; wstęp: dorosł. 15 kop; młodz. 10 kop. członkowie Towarzystwa: bezpłatnie 1912: codziennie 16-22; niedziele i święta 12-22; 1914: środy wstęp wolny 1914: (od czerwca): soboty, niedziele za opłatą, środy bezpłatnie 1915: codziennie: 15-18, wstęp 5/ 10 kop. 1915: (październik): codziennie od 9 1918: codziennie 16-19, 20 fen dorośli, 10 fen młodzież
DYREKTORZY		XXX
ZARZĄDCA		1910-1923: Towarzystwo Muzeum Nauki i Sztuki 1923: m. Łódź
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)		adaptowany na funkcje muzealne

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Muzeum Miejskie; Muzeum miasta Łodzi; Miejskie Muzeum Historii i Sztuki im. Juliana i Kazimierza Bartoszewiczów; Miejskie Muzeum Przyrodnicze; Miejskie Muzeum Etnograficzne

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

1910: popularyzacja wszystkich gałęzi nauki i sztuki za pomocą okazów, wzorów, dzieł sztuki, modeli, tablic itp.
1913: gromadzenie zbiorów jako materiał naukowy dla zwiedzających

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

gubernia piotrkowska, region łódzki, zbiory o charakterze ogólnym

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Towarzystwo Muzeum Nauki i Sztuki – powołane w 1910 roku (5 V) w celu wspierania działalności planowanego muzeum. Pierwszy skład zarządu: prezes pastor Rudolf Gundlach, w-ce prezes Ludwik Przedborski, skarbnik Bronisław Głuchowski; Tadeusz Kazimierski, Mieczysław Kaufman, Stanisław Skalski, L. Maybaum, P. Czeraszkiwicz, prof. Szepietowski, St. Nakielski, inż. Stankiewicz. W 1911 roku liczba członków wynosiła 240 osób, wpisowe 3 rb/ rok; „Towarzystwo muzeum nauki i sztuki stoi na gruncie bezpartyjnym i nie odgrywają roli czynniki wyznaniowe i narodowościowe” (Rozwój 1911, nr 278: 2); 1913 – 312 członków (inteligencja zawodowa - pracownicy biurowi, nauczyciele)

Ludwik Przedborski (1857-1911), lekarz, społecznik, inicjator działalności Towarzystwa Muzeum Nauki i Sztuki, wieloletni jego członek i prezes;

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

K. Wyszacki – kustosz zbiorów (od 1913?)
Ignacy Biskupski z Pabianic – od 1916 kustosz i inwentaryzator

1920: opiekunowie poszczególnych działów muzealnych: Arkadiusz Goldenberg, dr G. Bolkowska (przyroda żywa); M. Gajewicz, dyr. Stankiewicz (przyroda martwa); dr Sznajder, prof. Gajewicz (fizyka); dr Skalski (higiena, antyalkoholizm); J. Piotrowski, prof. Walenty Piaskowski (Etnografia i sztuka); Jan Haneman, Tugenhold (Pamiętki wojenne); dr Maybaum, dr Tomaszewska (anatomia i biologia); Tugenhold (bibliografia i manuskrypty)

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Towarzystwo Muzeum Nauki i Sztuki – powołane w 1910 roku (5 V) w celu wspierania działalności planowanego muzeum. Pierwszy skład zarządu: prezes pastor Rudolf Gundlach, w-ce prezes Ludwik Przedborski, skarbnik Bronisław Głuchowski; Tadeusz Kazimierski, Mieczysław Kaufman, Stanisław Skalski, L. Maybaum, P. Czeraszkiwicz, prof. Szepietowski, St. Nakielski, inż. Stankiewicz. W 1911 roku liczba członków wynosiła 240 osób, wpisowe 3 rb/ rok; „Towarzystwo muzeum nauki i sztuki stoi na gruncie bezpartyjnym i nie odgrywają roli czynniki wyznaniowe i narodowościowe” (Rozwój 1911, nr 278: 2); 1913 – 312 członków (inteligencja zawodowa - pracownicy biurowi, nauczyciele)

Kalendarium (historia instytucji)

W 1910 roku zorganizowana została w Łodzi Wystawa antylakoholiczna. Na wniosek lekarza i członka Towarzystwa Krzewienia Oświaty Ludwika Przedborskiego (1857-1911), dochód z ekspozycji przeznaczony został na utworzenie Muzeum Nauki i Sztuki (2 441 rb. 32 kop.) Powstanie muzeum poprzedziło założenie Towarzystwa Muzeum Nauki i Sztuki (5 V 1910), którego zadaniem było opracowanie statutu i zakresu działalności muzeum. Równocześnie podjęto rozmowy z władzami miasta na temat lokalu dla muzeum, rozpatrując możliwość wykorzystania do tego celu murowanego budynku przy ul. Mikołajewskiej (ob. ul. Sienkiewicza) przy ogrodzie miejskim (ob. park im. H. Sienkiewicza). Pertraktacje z Zarządem Miejskim nie przyniosły spodziewanego rezultatu, ze względu na postawione warunki (możliwość natychmiastowego wypowiedzenia lokalu, przekazania zbiorów na rzecz miast w przypadku rozwiązania Towarzystwa). Jeszcze przed zainicjowaniem działalności muzeum zgromadzono „pewną ilość okazów”, na potrzeby których zarząd Towarzystwa wynajął lokal przy ul. Zielonej 8. Zbiory zostały rozmieszczone w 4 widnych salach już we wrześniu 1910 roku, na zakup odpowiednich szaf, gablot i utensylii przeznaczono odrębną kwotę w budżecie Towarzystwa. Działalność muzeum obejmować

miała tworzenie własnych zbiorów prezentowanych na wystawie stałej oraz organizowanie wystaw czasowych zbiorów osób prywatnych. Podstawy finansowe zapewniały dochody osiągnięte z wystaw oraz składki członkowskie, wolne datki na muzeum, pożyczki.

Oficjalne otwarcie Muzeum nastąpiło 2 kwietnia 1911 roku, w czasie którego Mieczysław Kaufman deklarował dalszy rozwój placówki, m.in., poprzez urządzenie pracowni naukowych, gabinetu fizycznego, lab. chemicznego, organizację wystaw czasowych. Podniesiono również kwestię siedziby muzeum sugerując m.in. stworzenie Domu Ludowego na wzór placówki założonej w Pabianicach. Zbiory muzeum, będące efektem zakupów, darów i depozytów, podzielone zostały na 4 działy: etnograficzny, fizyczny, biologiczny i antyalkoholiczny. Już w pierwszym miesiącu działalności muzeum cieszyło się wysoką frekwencją, do czego przyczyniły się liczne informacje prasowe na temat muzeum, oraz zorganizowana akcja edukacyjna (kierowanie ofert do szkół, rezerwacja godzin zwiedzania grupowego, przewodnicy, afisze reklamowe zaprojektowane przez Fr. Lipca, listy intencyjne). Już w połowie 1911 roku zarząd zaczął poszukiwać nowego lokalu dla muzeum, ze względu na szczupłość wynajmowanych pomieszczeń. Ostatecznie zdecydowano wynajmując dodatkowe 2 pomieszczenia. W 1911 roku Towarzystwo Krajoznawcze wystąpiło z propozycją przekazania zbiorów w depozyt do Muzeum nauki i sztuki. Instytucje nie doszły do porozumienia.

W 1912 roku Zarząd zdecydował o przeniesieniu muzeum do nowego lokalu przy ul. Piotrkowskiej 91, przeprowadzka trwała od lipca do początku września. Nowa ekspozycja, prezentowana w 4 (5?) salach obejmowała dział etnograficzny i zbiory historyczne (I piętro), dział biologiczny, akwaria, gabinet fizyczny (II piętro). Dwie sale przeznaczono na ekspozycje czasowe. Zbiory muzealne podzielono natomiast na 9 działów: I – etnograficzny, II – archeologiczny, III- biologiczny, IV – paleontologiczny, V – anatomia i higiena człowieka, VI- antyalkoholowy, VII – antygruźliczy, VIII – fizyczny, IX – technologiczny. Od 1913 roku stały nadzór nad zbiorami sprawował K.[Konstanty?] Wyszynski. Nowa ekspozycja, otwarcie muzeum w godzinach popołudniowych oraz wprowadzenie jednego dnia z bezpłatnym wstępem miało przełożenie na wzrost liczby zwiedzających. W latach 1914-1916 zbiory muzealne rosły wzrastały, bazowano jednak głównie na darach, ze względu na poważne trudności finansowe Towarzystwa. W 1915 roku właściciel wynajmowanego lokalu Stanisław Kroll odstąpił od komornego za jeden kwartał, aby odciążyć budżet muzealny. Sytuacja ta doprowadziła do podjęcia ponownych pertraktacji z zarządem miejskim odnośnie do udostępnienia lokalu miejskiego lub przyznania dotacji na działalność instytucji. Dzięki temu zarząd mógł zatrudnić na etacie stałego przewodnika (kustosza) i inwentaryzatora zbiorów, prof. Ignacego Biskupskiego z Pabianic (od 1916). W związku z prowadzonymi działaniami wojennymi część zbiorów uległa zniszczeniu lub została rozkradzona (1917). Problemy finansowe, spowodowane m.in. brakiem wpływów ze składek członkowskich, przyczyniły się do wyjścia a propozycją przekazania zbiorów na rzecz miasta (1917). Warunki zrzeczenia się zbiorów określone zostały w memorandum przesłanym do łódzkiego Magistratu w 1918 roku, i obejmowały m.in. zachowania możliwości udziału w dozorowaniu i kontroli poprawności dozorowania zbiorów. Decyzji o przekazaniu wówczas jednak nie podjęto, miasto przyznało jednak zapomogę umożliwiającą zakup zbiorów.

W 1920 roku zbiory muzealne podzielone zostały na 4 działy: I – historyczno-etnograficzny; II – przyrodniczy, III – eksponatów wskazujących przebieg gruźlicy (opiekę nad nim sprawowało Towarzystwo Przeciwgruźlicze), IV – gabinet fizyczny. W tym czasie trwały nadal pertraktacje na temat przejścia zbiorów pod zarząd miejski, co ostatecznie stało się w 1923 roku. W związku z przejściem zbiorów, zdecydowano się zrezygnować z najmu 2 z dotychczasowych 5 pomieszczeń, zlikwidowano gabinet fizyczny oraz zdecydowano o zmianie profilu zbiorów, z naukowo-dydaktycznych na kolekcję regionalną, obejmującą w głównej mierze kulturę materialną miasta i regionu. Formalności związane z przejściem zbiorów przez miasto trwały do 1926 roku.

W latach 1929-1933 zbiory Muzeum Miejskiego zostały podzielone na trzy niezależne instytucje: Miejskie Muzeum Historii i Sztuki, Muzeum Przyrodnicze oraz Miejskie Muzeum Etnograficzne. Zgodnie z informacją zamieszczoną w *Księdze Adresowej Miasta Łodzi i Województwa Łódzkiego* Miejskie Muzeum Przyrodniczo-Pedagogiczne, obejmujące działy zoologiczny, botaniczny, mineralogiczny i ochrony przyrody (otwarte w dni parzyste 15-18 i niedziele 10-14), Miejskie Muzeum Etnograficzne, obejmowało działy etnograficzny i prehistoryczny (otwarte w dni nieparzyste i niedziele 10-16), Miejskie Muzeum Historii i Sztuki int. J. i K. Bartoszewiczów (otwarte w środy, soboty i niedziele 10-15). Dla wszystkich fundamentem kolekcji stały się zbiory zgromadzone przez Muzeum Nauki i Sztuki. Obecnie informacje na temat muzeum, w tym księga

inwentarzowa, przechowywane są w zbiorach Archiwum Etnograficznego Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

Działalność muzeum miała przede wszystkim charakter oświatowy. Skupiano się na współpracy ze szkołami publicznymi i prywatnymi, współpracowano z fabrykami, urządzano pogadanki tematyczne. Członkowie Towarzystwa dzielili się wiedzą zarówno na spotkaniach tematycznych, w czasie oprowadzeń kuratorskich oraz konsultacji naukowych, m.in. z aktorami teatrów miejskich (informacja nt. wypożyczania zbiorów podana przez Anetę Stawiszyńską wydaje się być błędną interpretacją informacji prasowej). Zbiory zgromadzone przez Towarzystwo Muzeum Nauki i Sztuki znajdują się obecnie w trzech łódzkich instytucjach: Muzeum Sztuki, Muzeum Przyrodniczym UŁ, Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

1911 – 600 nr inwentarzowe (w tym zbiorcze dla serii i kolekcji)
1914 – 790 nr inwentarzowe (w tym zbiorcze dla serii i kolekcji)
1923 – 964 nr inwentarzowe (Inwentarz w zbiorach Archiwum Etnograficznego Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi)

1910: zakupy – aparaty fizyczne wg wykazu prof. Czeraszkiewicza i Wyszackiego; okazy biologiczne wg wykazu drów Maybauma, Skalskiego, Kaufmana (zakupy zagraniczne); okazy etnograficzne – wycinanki łowickie, strój ludowy męski i kobiecy z Kurowic

1911: dary; zabytki kultury polskiej (dokumenty, księgi, mapy, miniatury, numizmaty, rzemiosło artystyczne, moździerz wiwatowy z XVII w., Tora z XVI w.); kolekcja monet polskich; okazy przyrodnicze (okazy wypchanego głuszca i cietrzewia, białego gronostaja, krokodyl znad Nilu; okazy motyli, chrząszczy, kości ludzkie, zwierzęce szczęki konia, rekina, kolekcja jaj ptasich); zielniki japońskie, okazy z dziedziny paleontologii i mineralogii (zbiory muszli i minerałów, odciski – amonity); kolekcja opakowań egzotycznych leków; obiekty z dziedziny papiernictwa (materiały surowe, modele maszyn); zbiory etnograficzne (pisanki wielkanocne, strój świąteczny włościan z Kurowic, wyroby z gliny z Topolnicy, wełniaki łowickie, zabawki z regionu Łowicza, Nałęczowa i Tuszyń); zbiory artystyczne (płaskorzeźby z kolumny Marka Aureliusza- kopie); zakupy: przekroje ptaków i zwierząt z barwionymi organami wewnętrznymi, preparaty ryb, owadów, płazów; szkielety żaby, żółwia, ptaków (z Pragi czeskiej); narzędzia i aparatura fizyczna (dynamomaszynka, dzwonki, motorki rurki Croosa, Eislera, cewki indukcyjne, telefon, mikrofon, telegraf Morse'a, Marconiego, przyrząd Tesli, wanna galwanoplastyczna); materiały dot. alkoholizmu (modele, tablice graficzne i statystyczne); depozyty [?]: zbiory archeologiczne (fragmenty naramienników z cmentarzyska przedhistorycznego z Boczek – sieradzkie); rzemiosło (chińska fajka do palenia opium, waga do listów, miecz malajski), okazy etnograficzne (kaszubskie nakrycia głowy (2 szt.), kropielnice kaszubskie (2 szt.), model chaty opoczyńskiej, kostium łowicki, czepki, kaszubek); dokumenty i księgi (Biblia Wujka XVI w., księga religijna XVIII w., uniwersały, księgi biblijne z XVI w.); okazy biologiczne (wąż żywy, ryba piła, rekin, diabeł morski, wąż żywy, gniazdo os, olbrzymia jaszczurka); tablice statystyczne antyalkoholowe;

1912: dary: zbiory przyrodnicze i naukowe (okazy spreparowane przez prof. Szepietowskiego; przetwory kostne; falsyfikaty i zafałszowania produktów pożywczych; kolekcja różnych gatunków soli wielickiej, boheńskiej), zbiory etnograficzne (wycinanki z Myszyńca pow. łomżyński, kostiumy samojedów syberyjskich, palankin japoński z jedwabiu w oprawie bambusowej, okazy etnografii chińskiej); zbiory fizyczne (model maszyny parowej z kotłem, modele maszyn parowych); archiwalia i pamiątki historyczne (autograf pisarza szwedzkiego Strindberga pisany do St. Przybyszewskiego, *Geografia* ks. Wyrwicza z XVIII w.); numizmaty (okazy monet starożytnych i współczesnych; 12 monet przeważnie polskich); okazy z Maroko

1913: dary: obiekty artystyczne i rzemiosła (miedzioryt z wizerunkiem Chrystusa u kolumny, lampka z katakumb rzymskich w kształcie ryby, cymbały z XII w.), pamiątki historyczne (listy: Marii Skłodowskiej-Curie, Wacława Nałkowskiego, Augusta Weissmana, Baudouin de Courtenay'a; pamiątki po Onufrym Rosnowskim – nominacja na porucznika piechoty przez ks. Józefa Piłsudskiego z 1810, szlify oficerskie, dyplom i medal św. Heleny), numizmaty; zbiory etnograficzne

(chińska fajka do opium; strój wieśniaczki z ok. Jaworowa w Galicji); zbiory przyrodnicze (okazy fauny morskiej) zakupy: modele chat zakopiańskich aut. rzeźb. Brzegi i okazy z Podhala;

1914: dary: obiekty artystyczne (sztych, litografie -2 szt.), zbiory etnograficzne (zbiór sprzętów i strojów Sartów z obw. Fergańskiego w Azji śr., 18 szt. – przyrządy do palenia opium, mycia rąk, naczynia gliniane, kolekcja tkanin barwnych)

1916: dary: wykopaliska z okolic Łodzi i z Podola z okresu kamiennego; gniazdo sroki z Bolesławowa; pamiątki historyczne i współczesne (nominacja p. Flatta na dyr. instytutu w Marymoncie z podpisem Staszica; kolekcja bonów, kart na chleb itp. z Częstochowy, Sosnowca, Wielunia, Zagłębia Dąbrowskiego); numizmaty (polskie monety dawne); dary finansowe: 1% majątku zmarłego Natana Czamańskiego

1917: część zbiorów została zniszczona i rozkradziona w czasie oblężenia Łodzi

1910: sekcje: I – anatomia, zoologia, embriologia; II – mineralogia i paleontologia, III – botanika; IV – etnografia, archeologia, krajoznawstwo; V – fizyka (ze specjalnym uwzględnieniem najnowszych wynalazków); VI – antylakolowa; VII – artystyczna (charakter dydaktyczny – kopie wybitnych dzieł sztuki);

1911: działy: biologiczny, geologiczno-paleontologiczny, fizyczny, etnograficzny, antyalkoholiczny

1913: działy: I – etnograficzny, II – archeologiczny, III- biologiczny, IV – paleontologiczny, V – anatomia i higiena człowieka, VI- antyalkoholowy, VII – antygruźliczy, VIII – fizyczny, IX – technologiczny;

Zbiory etnograficzne: okazy ilustrujące życie włościan z powiatu łowickiego i opoczyńskiego (zbiory modeli, chat, sprzętów, odzieży, zdobnictwa ludowego i t.d.), w konsultacji z A. Chmielińską

Zbiory artystyczne: zamówione kopie arcydzieł sztuki włoskiej, holenderskiej i niemieckiej;

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

XXX

Strategia pozyskiwania zbiorów

Zakupy, dary osób prywatnych oraz instytucji, depozyty;

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

1910: dary finansowe: dr Kaufman 150 rb; E. Herbst 100 rb, pp. Rappaport 50 rb; deklaracje: ks. Załuska (wzory strojów kurpiowskich); Leopold Plichowski (Matejko, Szkic do kazania skargi, kopie Rembrandta Zdjęcie z krzyża, Matejki Rejtan, Siemiradzkiego frag. Kurtyny Krakowskiej);

Stowarzyszenie aptekarzy łódzkich (witryna z okazami produktów spożywczych z wyodrębnieniem składowych części, surogatów i falsyfikatów, objaśnionych tablicami mikroskopowymi i opisem)

1911: **dary i depozyty**: B. Głuchowski (przywilej nadany przez Macieja Łubieńskiego XVII w.; żywot św. Wincentego a Paulo, XVII w.; lista posłów na sejm elekcyjny Stanisław Augusta; mapy Rizzi Zanoniego XVIII w.; plan żarnowca z podpisem Staszica; pierścień gen. Skrzyneckiego; miniatury z kości słoniowej (2 szt.), zbiór monet i medali; moździerz spiszowy z XVII w.; ryngraf rycerski); p. Kacper (okazy wypchanego głuszca i cietrzewia); dr Skalski (okaz białego gronostaja), aptekarz p. Tugendhold, zarządzający apteką szpitala Poznańskich (kolekcja opakowań egzotycznych leków, ryba piła, rekin, diabeł morski, wąż żywy, gniazdo os, olbrzymia jaszczurka); p. Frisz z Pragi (okazy z dziedziny paleontologii i mineralogii); inż. Turkuł z Łodzi (obiekty papiernictwa – materiały surowe, modele maszyn); p. Hefflich (kolekcja monet polskich); prof. Szepietowski (kolekcja jaj

ptasich); dr J. Pieniążek (fragmenty naramienników z cmentarzyska przedhistorycznego z Boczek – sieradzkie), adw. Tadeusz Kamieński (chińska fajka do palenia opium, waga do listów, kaszubskie nakrycia głowy (2 szt.), kropielnice kaszubskie (2 szt.)); p. Zbijewska (miecz malajski); Maurycy Gutentag (Biblia Wujka XVI w., księga religijna XVIII w.; kostium łowicki, czepki, kaszubek, księgi biblijne z XVI w.); p. Parasicz (uniwersały na majątność hetmanów ukraińskich Mazepy, Wyhowskiego, Skorpackiego); chłopiec Otton Müller (wąż żywy); p. Poprzedzki (model chaty opoczyńskiej); Zofia Daszyńska (tablice statystyczne antyalkoholowe); dary finansowe: Akcyjne Towarzystwo M. Kon 100 rb; Max Kernbaum 50 rb; p. Walfisz 30 rb;

1912: dary: inż. Borysławski (przetwory kostne); Stowarzyszenie aptekarzy łódzkich (falsyfikaty i zafałszowania produktów żywnościowych); prof. Pogorzelski (wycinanki z Myszyńca pow. łomżyński, kostiumy samojedów syberyjskich) ślusarz p. Djanowicz (model maszyny parowej z kotłem); Kopalnia soli w Wieliczce (kolekcja różnych gatunków soli wielickiej); p. Finkelhaus, p. Dyanowicz (modele maszyn parowych); p. Jaskowicz (12 monet przeważnie polskich); p. Smoleńska (*Geografia* ks. Wyrwicza z XVIII w., palankin japoński z jedwabiu w oprawie bambusowej, okazy etnografii chińskiej) dr Kaufman (okazy z Maroko); **depozyty:** p. Głuchowski, p. Parasicz;

1913: dary: Jadwiga Zawadzka (miedzioryt z wizerunkiem Chrystusa u kolumny, lampka z katakumb rzymskich w kształcie ryby); dr Kaufman (cymbałki z XII w.; listy: Marii Skłodowskiej-Curie, Wacława Nałkowskiego, Augusta Weissmana, Baudouin de Courtenay'a), dr Skalski (monety), p. Bolkowska (okazy fauny morskiej), p. Głuchowski (chińska fajka do opium), p. Salwa (strój wieśniaczki z ok. Jaworowa w Galicji), p. Rosnowska (pamiętki po Onufrym Rosnowskim – nominacja na porucznika piechoty przez ks. Józefa Piłsudskiego z 1810, szlify oficerskie, dyplom i medal św. Heleny)

1914: Maurycowa Poznańska (sztych, litografie -2 szt.), inż. Cissowski (zbiór sprzętów i strojów Sartów z obw. Fergańskiego w Azji śr., 18 szt. – przyrządy do palenia opium, mysią rąk, naczynia gliniane, kolekcja tkanin barwnych)

1916: Natan Czamański (legat 1% majątku zmarłego)

1910: zakupy – wyznaczenie kwot na potrzeby rozwoju zbiorów z podziałem na sekcje: I – 650 rb.; II – 100 rb.; III – 50 rb.; IV – 200 rb.; VI – 100 rb.; przyznane kwoty uwzględniały przewidywaną hojność kolekcjonerów oraz instytucji na rzecz powstającego muzeum; odezwy

1911: listy intencyjne z prośbą o przekazanie darów – instytut oceanograficzny w Monaco, zarząd salinarny w Wieliczce, Muzeum hr. Branickich we Frascati w Warszawie, inż. Mościcki we Fryburgu, antykwarium kom. Olszkiego we Florencji; (1911: kradzież muszelki z zaplombowanej gabloty)

1915: subsydium jednorazowe od m. Łodzi – 5 000 rb.

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

XXX

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

1911: sala I (dział archeologiczny i ludoznawczy): wykopaliska egipskie i kartagińskie, stare monety, dokumenty historyczne, zabytki piśmiennictwa, atlasy i mapy, hafty ręczne, współczesne wyroby ludowe z różnych okolic Polski, modele chat, stroje ludów egzotycznych i ich wyroby sala II i III (fizyka i mechanika): urządzona na wzór Berlińskiej „Uranji” – możliwość wykonywania niemal wszystkich doświadczeń na przyrządach ustawionych przy stołach wzdłuż ścian; przyrządy

miernicze, aparaty wskazujące prawa działania siły mechanicznej, maszyny (pompa, prasa hydrauliczna, pompa powietrzna itp.), przyrządy stwierdzające prawa dźwiękowe, modele instrumentów muzycznych i optycznych; dział elektryczny – zilustrowanie rozwoju nauki o elektryczności (od wywołania siły elektrycznej do współczesnych wynalazków: telegrafia bez drutu, fotografia Roentgena)

sala IV (gabinet zoologiczny, botaniczny, geologiczno-mineralogiczny, antyalkoholowy): preparaty iniekcyjne ilustrujące wewnętrzną budowę zwierząt i organów, zielniki rozwieszane na ścianach, gabloty entomologiczne, odciski zwierząt na odłamkach skał, wykopaliska: czaszka niedźwiedzia jaskiniowego, kości i zęby mamutów wydobyte z Bugu

Okazy umieszczone m.in. w oszklonych szafach i stojakach, opatrzone podpisami;

1912: lokal przy ul. Piotrkowskiej 91: cztery sale fabryczne na 4 górnych piętrach // 5 pomieszczeń na parterze oraz dwóch piętrach oficyny (wystawa stała w 3 pomieszczeniach)

1913: wszystkie ekspozycje opatrzone zostały encyklopedycznym, krótkim opisem

1914: Gmach czteropiętrowy: I piętro: dział etnograficzny –wycinanki Łowicza, wzory zdobnictwa krajowego i przemysłu rękodzielniczego, stroje ludowe, modele chat, urządzonych wewnątrz prezentowane w obszernej gablocie; pozaeuropejskie okazy etnograficzne; zbiory historyczne – autografy; II piętro: dział biologiczny – ekspozycje świata zwierzęcego w układzie ewolucyjnym, od polipów i meduz po przedstawicieli większości gatunków zwierząt z uwzględnieniem anatomii wewnętrznej; gabloty okazów entomologicznych, akwaria z fauna i florą polską oraz akwarium dla fauny morskiej; gabinet fizyczny z urządzeniami przeznaczonymi dla użytku zwiedzających;

1923: zmniejszenie przestrzeni wystawowej 2 sale, likwidacja gabinetu fizyki

Wystawy czasowe

1913: (sale wystawowa – III p.) Wystawa sztychów; Obrazów; Wystawa tablic poglądowych i statystycznych dot. stan zdrowia, chorób zakaźnych i konsumpcji napojów wysokokowych w Łodzi i okolicy; Wystawa entomologiczna (przyrodnicza)

1916: Wystawa afiszów warszawskich (Wystawa druków i rysunków wyborczych)

Łącznie wystawy: 7 wystaw różnych malarzy polskich (ruchoma wystawa sztuk plastycznych); 3 wystawy sztychów, 4 wystawy plakatów, wystawa konkursowa fotografii artystycznej; wystawa entomologiczna, wielka wystawa retrospektywna malarstwa polskiego

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Katalog Działu Sztuki. Nr. 1, Łódź : Magistrat M. Łodzi, 1930 (Łódź : "Drukarnia Polska")

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

brak informacji

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Muzeum Krajoznawcze w Łowiczu – konsultacje sekcji etnograficznej z Anielą Chmielińską
Szkoła Handlowa Kupiectwa – delegowanie uczniów jako przewodników po ekspozycji (1911)
Towarzystwo Przeciwgruźlicze – opieka nad zbiorami w dziale higienicznym/ przeciwgruźliczym

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

brak informacji

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

1911: 5553 osób
kwiecień: 1585 osób (502 dzieci, 998 os. dorosłych, 90 członków Towarzystwa)
maj-listopad: prawie 5000 osób (w tym młodzież szkolna)
1912: 4 728 osób
styczeń: 307 osób (129 dzieci)
luty: 443 osób (233 dzieci)
wrzesień: 456 osób (220 młodzieży)
1913: 7 806 osób
grudzień: 1278 osób
1914: 6 129 osób (od chwili powstania: 18 537 osób)
styczeń: 649 osób
luty: 534 osoby
1915: 1 523 osób
1916: 3 557 osób
czerwiec: 743 osoby
lipiec: 700 osób
1917: 3 605 osób (od chwili powstania ok. 30 00 osób)
styczeń: 118 (103 młodzieży)
luty: 114 (80 młodzieży)
marzec: 188 (41 młodzieży)
kwiecień: 380 (256 młodzieży)
maj: 380 (298 młodzieży)
czerwiec: 200 (179 młodzieży)
1918: 7 385 osób

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Muzeum Sztuki i Nauki w Łodzi, Muzeum Czasopismo Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych, 1911, z.1, s. 72-73
Ilustrowany przewodnik po Łodzi i okolicach: z planem miasta i mapką okolic, Łódź [etc.] : S. Miszewski [etc.], 1912, s. 125
(a) Kronika. Muzeum Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 72, s. 3
(x) Kronika. Muzeum nauki i sztuki w Łodzi Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 129, s. 2
(x) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 135, s. 3
(a) Kronika. Tow. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 136, s. 3
Kronika. Towarzystwo Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 170, s. 3
(a) Kronika. Z tow. Muzeum Nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 213, s. 3
(a) Kronika. Muzeum Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 219, s. 3
(a) Muzeum Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 222, s. 3
(a) Kronika. Towarzystwo Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 243, s. 3
Kronika. T-wo Muzeum Nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 253, s. 3
Z Muzeum Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 278, s. 1-2

(a) Muzeum Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1910, r. 13, nr 290, s. 2

(a) Kronika. Z Muzeum Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 1, s. 3

(a) Kronika. Z Muzeum Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 5, s. 4

(a) Z Muzeum Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 9, s. 2-3

(a) Z Muzeum Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 18, s. 6

(a) Z Towarzystwa Muzeum nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 55, s. 2

Przełożony W sprawie muzeum łódzkiego Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 57, s. 6

Kronika. Z towarzystwa muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 73, s. 5

K. Muzuem Nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 76, s. 1-2

(a) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 84, s. 3

(x) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 85, s. 4

(a) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 103, s. 3

(a) Z Towarzystwa Muzuem nauki i Sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 131, s. 4

(c) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 169, s. 3

(x) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 205, s. 6

Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 235, s. 5

(x) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 275, s. 6

(a) Towarzystwo Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 278, s. 2-3

(a) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1911, r. 14, nr 287, s. 4-5

(a) Kronika. Na rzecz tow. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 42, s. 3

(a) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 52, s. 3

(a) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 63, s. 6

(x) Kronika. Z towarzystwa muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 80, s. 8

(a) Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 87, s. 2-3

(x) Kronika. Z towarzystwa muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 100, s. 3

(x) Kronika. Z towarzystwa muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 102, s. 3

(x) Kronika. Z towarzystwa muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 112, s. 3

(a) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 125, s. 3

(x) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 147, s. 3

Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 150, s. 4

(e) Kronika. Muzeum bezpłatne Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 152, s. 6

(e) Kronika. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 166, s. 3

(x) Kronika. Z Tow. muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 206, s. 4

(a) Kronika. Z Towarzystwa muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 236, s. 4

(a) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 257, s. 3

(a) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1912, r. 15, nr 270, s. 5

Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 34, s. 3

Z Tow. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 64, s. 2

Z Tow. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 74, s. 3

(e) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 152, s. 5

(x) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 158, s. 4

Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 234, s. 6

(x) Kronika. Zbiory Tow. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 243, s. 3

Kronika. Z Tow. Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 244, s. 4

Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 254, s. 4

Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1913, r. 16, nr 281, s. 6

Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1914, r. 17, nr 1, s. 4

Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1914, r. 17, nr 30, s. 6

(a) Kronika. Z Towarzystwa muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1914, r. 17, nr 32, s. 3

Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1914, r. 17, nr 59, s. 4

(x) Kronika. Bezpłatny dzień w muzeum Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1914, r. 17, nr 110, s. 4

(x) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1914, r. 17, nr 116, s. 6

Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1914, r. 17, nr 145, s. 4

(x) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1914, r. 17, nr 167, s. 5

(x) Kronika. Z Muzeum nauki i sztuki Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1915, r. 18, nr 13, s. 2

Kronika miejscowa i sąsiedzka. Muzeum sztuki i nauki, Gazeta Łódzka, 1915, nr 122, s. 3

Kronika miejscowa i sąsiedzka. Z Muzeum sztuki i nauki, Gazeta Łódzka, 1915, nr 168, s. 3

Kronika miejscowa i sąsiedzka. Z Muzeum sztuki i nauki, Gazeta Łódzka, 1915, nr 270, s. 3

Kronika miejscowa i sąsiedzka. Z Muzeum sztuki i nauki, Gazeta Łódzka, 1915, nr 318, s. 3
Wiadomości bieżące. W sprawie umiastowienia „Muzeum nauki i sztuki”, Gazeta Łódzka, 1916, nr 353, s. 2
Kronika. Z Muzeum Nauki i Sztuki, Nowy Kurier Łódzki 1916, nr 190, s. 2
Kronika. Z Muzeum Nauki i Sztuki, Nowy Kurier Łódzki 1916, nr 232, s. 2
Kronika łódzka. Z Muzeum Nauki i Sztuki, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1916, nr 55, s. 4
Kronika łódzka. Z Muzeum Nauki i Sztuki, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1916, nr 146, s. 4
Kronika łódzka. Muzeum Nauki i Sztuki, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1916, nr 194, s. 4
Kronika łódzka. Z Tow. Muzeum Nauki i Sztuki, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1916, nr 236, s. 4
Kronika łódzka. Z Muzeum Nauki i Sztuki, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1916, nr 298, s. 4
Z żałobnej karty [Mieczysław Kaufman], Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1916, nr 326, s. 4
Kronika łódzka. Muzeum Nauki i Sztuki, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1917, nr 24, s. 4
Kronika łódzka. Wystawa plakatów i odezw wyborczych, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1917, nr 60, s. 4
Kronika łódzka. Muzeum Nauki i Sztuki, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1917, nr 139, s. 3
Kronika łódzka. Z Tow. Muzeum Nauki i Sztuki, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1917, nr 180, s. 5
Łódź. Z Muzeum nauki i sztuki, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1917, nr 265, s. 5
Wiadomości bieżące. Z Muzeum nauki i sztuki, Gazeta Łódzka, 1918, nr 54, s. 2
Informator miasta Łodzi z kalendarzem na 1920 rok, Wydział Statystyczny Magistratu m. Łodzi, Łódź 1920, s. 405
Wiadomości o nowopowstałych lub zreorganizowanych polskich towarzystwach i instytucjach naukowych Nauka Polska: jej potrzeby, organizacja i rozwój, 1925, t.5, s. 408-437 (422)
Muzeum Miejskie. Zadania i przyszłość Towarzystwa Nauki i Sztuki, Giewont: ilustrowany kwartalnik zakopiański poświęcony sztuce, literaturze i sprawom rozwoju Zakopanego 1928, nr 3, 91-92

Księga pamiątkowa dziesięciolecia Samorządu Miasta Łodzi : 1919-1929, Łódź : nakł. Magistratu Łódzkiego 1930, s. 178-181

Organizacja muzeów miejskich w Łodzi Nauka Polska: jej potrzeby, organizacja i rozwój, 1932, t.15, s. 325
Miejskie muzeum sztuki i nauki w Łodzi, Światowid, 1938, nr 22, s. 28
Księga Adresowa Miasta Łodzi i Województwa Łódzkiego z informatorami Warszawy, Woj. Krakowskiego, Kieleckiego, Lwowskiego, Poznańskiego, Pomorskiego z m. Gdynią i Śląskiego. Rocznik 1937 – 1939, s. 94
Augustyniak Jan Życie naukowe w Łodzi, Nauka Polska: jej potrzeby, organizacja i rozwój, 1933, t.17, s. 173-186
Bolkowska G., Muzeum łódzkie, [w:] Życie łódzkie. Jednodniówka, red. A. Nullus, Eliazs From, Łódź 1914, s. 3-5
Kurc-Maj Paulina, Rola inicjatyw i kolekcji prywatnych w muzealnictwie polskim na przykładzie polityki budowania zbiorów w Muzeum Sztuki w Łodzi w latach międzywojennych i bezpośrednio powojennych XX wieku, [w:] Kolekcjonerstwo polskie XX i XXI wieku. Szkice, red. T.F. de Rosset, A. Kluczevska-Wójcik, A. Tołysz, Warszawa: NIMOZ, 2015, s. 81-93
Nadolska-Styczyńska Anna, O „egzotycznych” źródłach azjatyckiej kolekcji etnograficznej Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi [w:] Wschód w polskich badaniach etnologicznych i antropologicznych : problematyka, badacze, znaczenie, red. Zbigniew Jasiewicz, Poznań: „Biblioteka Telgte”: Komitet Nauk Etnologicznych PAN, 2004, s. 259-279

Nadolski Jerzy, Loga Barbara, Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego - historia kolekcji, Opuscula Musealia, t. 21, 2013, s. 145-151
Smolik Przemysław, Memorjał w sprawie braków i potrzeb muzeów miejskich m. Łodzi, Czasopismo przyrodnicze Ilustrowane, 1931, nr 1-2, s. 71-74
Stawiszyńska Aneta, Działalność Muzeum Nauki i Sztuki w Łodzi w latach I wojny światowej, Powiązania, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Turystyki i Języków Obcych w Warszawie. Turystyka i Rekreacja, 2014, z. 2, s. 111-122

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Archiwum Państwowe w Łodzi, Akta miasta Łodzi:

Umieszczenie Muzeum Nauki i Sztuki, sygn. 17.078, k. 43-149, (mf. L 14249) Wydział Statystyczny, sygn. 23.576, k. 221, Muzeum Nauki i Sztuki w Łodzi
Wydział Opieki Społecznej, sygn. 23.576, k. 221, Muzeum Nauki i Sztuki w Łodzi

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

brak informacji

Ciekawe cytaty

„Towarzystwo nabywa i przyjmuje jako dar, depozyt albo też wypożycza od pokrewnych instytucji i osób prywatnych okazy z dziedziny przyrodzownictwa, higieny i nauk lekarskich, wykopaliska, przedmiot mające wartość historyczną, kolekcje etnograficzne, dzieła sztuki i ich kopie, przezrocza, okazy z dziedziny przemysłu i techniki, oraz towaroznawstwa, środki pomocy naukowej i t. d.” (Rozwój 1910, nr 72: 3)

„Trzy olbrzymie szafy muzealne nareszcie ukończone, obecnie nowe utrudnienia z oszkleniem, gdyż szyb tych wymiarów na miejscu dostać nie można i muszą być zamówione w hucie szklanej. Szafy na ogół okazałe i solidnie wykończone, zewsząd oszklone, mogą wiele okazów pomieścić i najzupełniej odpowiadają swemu przeznaczeniu” (Rozwój 1911, nr 18: 6)

„Wiele okazów ulokowano w słojach i szafach oszklonych. W każdym dziale na okazach napisy ułatwiające orientowanie się przy zwiedzaniu muzeum” (Rozwój 1911, nr 76: 2)

„Zasadnicza myśl założycieli. aby Muzeum nosiło charakter wybitnie pedagogiczny i uprzystępniało środki pomocy naukowych wszystkim, którzy z nich korzystać pragną, okazała się bardzo trafną i jej to zawdzięczać będzie Muzeum swą żywotność i stały rozwój [...] To też niejednokrotnie spotkać można w salach Muzeum zaciekawione twarze zwiedzających zbiory, jak ze szczególnym zainteresowaniem oglądają poszczególne przyrządy fizyczne lub preparaty biologiczne. Przyjdzie od czasu do czasu jakiś starszy uczeń z podręcznikiem do nauki, żeby przerobić doświadczenie fizyczne, to znów jakiś monter elektrotechnik skwapliwie bada precyzyjne urządzenie aparatów, który znał tylko z książki, rad, że innym razem będzie mógł jako bywalec objaśnić działanie przyrządu profanom, których po raz pierwszy tu spotka lub nieraz sam przyprowadzi. Trafiają się i maniacy-wynalazcy, którzy nudzą swymi pytaniami dyżurującego członka Zarządu, czyby nie można np. urządzić takiego samojazdu, który i t.p. – słowem nowi marzyciele o perpetuum mobile” (Rozwój 1912, nr 87: 2)

„To, co gdziekolwiek czyni miasto, łącząc w to miliony, tu powstało drogą ofiarnych poczynań poszczególnych jednostek, które wkładały w to ciężką pracę w ciągu żmudnego życia uciulany grosz; jednostki na zrozumiały jednak cel istnienia takiej placówki, jej znaczenie dla rozwoju umysłowego ludności i wkrótce okazało się, że właśnie w Łodzi [...] zbiory muzealne były i są nie mniej potrzebne, niż w każdym innym mieście” (Gazeta Łódzka 1917, nr 353:2)

„Ze względów politycznych Muzeum Nauki i Sztuki przyjęło zupełnie inny charakter, jaki powinno było sobie zakreślić. Kryjąc się przed czujnym okiem zaborcy, trzeba było, na pierwszym planie, krzycić ducha polskiego i walczyć z analfabetyzmem. Muzeum musiało ułatwiać i uzupełniać działalność pokrewnych instytucji oświatowych, przeto gromadzono okazy wszelkiej wartości a skupywano eksponaty i pomoce szkolne, ułatwiające tem działalność niektórych towarzystw oświatowych” (Giewont 1928: 91)

„Jako instytucja miejska zmieniono charakter muzeum, a mianowicie: postanowiono gromadzić okazy o charakterze regionalnym, t.j. zobrazować pogładowo odbicie tego, co znajduje się na terenie okręgu łódzkiego, biorąc pod uwagę człowieka, kulturę i przyrodę” (Giewont 1928: 92)

UWAGI:

--

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Aldona Tołysz

Data sporządzenia karty:

2018-02-27

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

XXXX

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	

PRAWA / LICENCJE	
------------------	--